

VÁLOGATÁS A SZERZŐI JOGI SZAKÉRTŐ TESTÜLET SZAKVÉLEMÉNYEIBŐL

FILMALKOTÁS 3D-S FELDOLGOZÁSÁNAK SZERZŐI JOGI KÉRDÉSEI

SZJSZT-16/11

Magánmegkeresés

A megkereső által feltett kérdések

1. Az eredeti, 1986-ban készült ... című analóg kétdimenziós filmalkotás (a továbbiakban: eredeti, analóg technikával készült, 2D filmalkotás) felhasználásával készülő digitalizált, háromdimenziós filmváltozat (a továbbiakban: digitalizált, 3D filmváltozat) – figyelemmel a gyártó cég által tervbe vett változtatásokra – vajon önálló, egyéni, eredeti származékos műnek minősül-e? A digitalizált, 3D filmváltozat az eredeti 2D filmalkotás átdolgozásának tekinthető-e?
2. A 3D filmváltozat előállításával, valamint ezt követő terjesztésével kapcsolatban az M. N. D. A. és F. (korábbi nevén: M. N. F., a továbbiakban: M.) milyen terjedelmű szerzői kizárólagos jogokat gyakorol?

Az eljáró tanács szakértői véleménye

Előzetes megjegyzések

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szt.) 101. § (3) bekezdése alapján a Szerzői Jogi Szakértő Testület felkérésre peren kívül is adhat szakvéleményt a felhasználási jog gyakorlásával kapcsolatos kérdésekben. A Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet 1. § (3) bekezdése alapján felhasználási jog gyakorlásával kapcsolatos kérdésnek számít az Szt.-ben szabályozott vagyoni jog gyakorlásával kapcsolatos kérdés. Ennek megfelelően a Szerzői Jogi Szakértő Testület a megkereső által feltett, fentiek szerinti kérdésekre a következő válaszokat adja.

A szakvélemény alapját képező tényállás

Az eljáró tanács szakvéleményét kizárólag a megkereső által rendelkezésére bocsátott információk alapján alakította ki, amelyek a következők:

- a P. Ü., P. A. ügyvéd 2011. május 19-ei keltű, a Szerzői Jogi Szakértő Testület elnökének címzett szakvélemény iránti kérelmet tartalmazó levele, valamint az annak mellékleteként csatolt összefoglaló a 2D-3D technikáról;
- a 2011. augusztus 19-én tartott prezentáció, melyen a megkeresés tárgyát képező, ... című filmből átalakított néhány percnyi digitalizált, háromdimenziós mozgóképi anyagot mutatott be a megkereső az eljáró tanács előadó és szavazó tagjának.

A fentiekben túl a Szerzői Jogi Szakértő Testület, figyelemmel a Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet 8. §-ának (1) bekezdésére, további tényállás-kiegészítést, bizonyítást nem végzett, illetve nem hasonlította össze – erre irányuló megkeresői kérdés hiányában sem – a már elkészült, digitalizált, 3D filmrészleteket az eredeti, analóg technikával készült, 2D filmalkotás változtatással érintett részeivel. A digitalizált, 3D filmváltozat létrehozatalakor végzett átalakítások, változtatások mértéke, illetve jellege tekintetében az eljáró tanács a szakvélemény kialakításakor a megkeresőtől származó információkra támaszkodott, illetve a változtatásokat az eljáró tanács nem ellenőrizte, már csak azért sem, mert a digitalizált, 3D filmváltozat még nem készült el, abból a megkereső, illetve a gyártó cég képviselőinek tájékoztatása szerint még csak egyes részek állnak rendelkezésre. Egy ilyen, néhány perces részt tekinthetett meg az eljáró tanács előadó és szavazó tagja.

A megkereső írásbeli kérelmében a Szerzői Jogi Szakértő Testületet, illetve a prezentációkor az eljáró tanács előadó és szavazó tagjait a következők szerint tájékoztatta azokról a változtatásokról, melyeket az eredeti, analóg technikával készült, 2D filmalkotáson végre kíván hajtani a digitalizált, 3D filmváltozat létrehozatala során:

- magas fokú digitális minőségjavítás mind a mozgókép, mind pedig a hangszávszám tekintetében;
- az eredeti, 2D mozgókép speciális szoftveres eljárás segítségével megvalósuló háromdimenziós térbeli átalakítása;
- új vizuális elemek (pl. háttér), illetve új, animált karakterek beillesztése a mozgóképbe;
- helyenként megváltoznak a kameramozgások, a speciális effektek, valamint a világítás;
- új jelenetek is kerülnek a filmbe;
- az eredetileg szereplő hangok teljes lecserélése új, angol nyelvű szinkronhangokkal.

A gyártó cég képviselőinek tájékoztatása szerint a szoftveres 3D-sítés során jelentős személyn munkavégzésre van szükség. A speciális szoftveres eljárással az eredeti, analóg technikával készült, 2D filmalkotás egyes képrétegei (layerjei) egymástól elválasztásra kerülnek, ezáltal térhatásúvá válik a kép. Ugyanakkor az animációs szakembereknek gyakorlatilag képkockáról képkockára haladva ki kell javítaniuk, helyenként ki kell egészíteniük a képi elemeket. Továbbá a speciális szoftveres eljárás lehetőségeit kihasználva a szakemberek helyenként az eredeti beállításoktól eltérő kameramozgásokat, világítást, vizuális effektek alkalmaznak, ezáltal a háromdimenziós jellegben túl egyes jelenetek, képek kompozíciója is megváltozik.

A megkereső tájékoztatása szerint a gyártó cég az eredeti magánszemély szerzők jogai tekintetében minden egyes jogtulajdonossal külön felhasználási, jogosítási, illetve jogát ruházási szerződéseket kötött, illetve köt. T. B. rendezővel, valamint N. J. forgatókönyvíróval a megkereső tájékoztatása szerint aláírásra is került a felhasználási szerződés.

A megkereső, illetve a gyártó cég álláspontja szerint az eredeti, analóg technikával készült, 2D filmalkotáson olyan mértékű, illetve jellegű átalakításokat hajtanak végre, hogy a létrejövő, digitalizált, 3D filmváltozat az eredeti, analóg technikával készült, 2D filmalkotás átdolgozásának minősül, az új filmváltozat ezáltal egyéni, eredeti származékos mű lesz. A megkereső álláspontja szerint ennél fogva a létrejövő digitalizált, 3D filmváltozat esetében már nem az eredeti kincstári vagyonkörbe, az M. vagyonkezelésébe tartozó filmről beszélhetünk, vagyis az új, digitális, 3D filmváltozat terjesztéséhez már nem lesz szükség az M. szerzői jogosulti engedélyére. A megkereső szakvéleménykérésében ennek az álláspontnak a megerősítését kéri a Szerzői Jogi Szakértő Testülettől.

A Szerzői Jogi Szakértő Testület válasza a megkereső által feltett kérdésekre

Ad 1. Az eljáró tanács álláspontja szerint a filmalkotás digitális többszörözése, a kép- és hangminőség javítása, továbbá a film 3D-technikával és digitális dolby 5.1. hanggal megvalósuló térhatásúvá tétele önmagában nem, de abban az esetben megalapozhatja az eredeti, analóg technikával készült, 2D filmalkotás 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szt.) 29. §-a szerinti átdolgozását, ha a digitalizálás, térhatásúvá tétel együtt jár a teljes animációs látványvilág, a vizuális koncepció legalább bizonyos fokú átalakításával. A gyártó cég által tervbe vett átalakítások közül az új jelenetek, új látványelemek, megváltozó képkompozíciók, az eredeti filmben nem szereplő, a karakterek egyéniségét befolyásoló új hangok filmbe illesztése olyan fokú, illetve jellegű megváltoztatást jelenthetnek az eredeti, analóg technikával készült, 2D filmalkotáshoz képest, amelyek megalapozhatják az Szt. 29. §-a szerinti átdolgozást, illetve az eredetihez képest más, új, származékos mű létrejöttét.

A kérdés konkrét megválaszolásához, hogy a digitalizált, 3D filmváltozat az eredeti, 2D filmalkotás átdolgozásának minősül-e, a két filmváltozat alapos összehasonlítására lenne szükség. Az eljáró tanács ilyen összehasonlítást nem végzett (az új filmváltozat az eljáró tanács ismerete szerint még nem is készült el). A jelen szakvélemény célja ennél fogva elsősorban azoknak a szempontoknak a sorra vétele, melyek meghatározzák, hogy az eredeti, analóg technikával készült, 2D filmalkotáson milyen típusú beavatkozások tekinthetők az átdolgozást végző animációs szakemberek szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti többletalkotásának, amelyek az új filmváltozatot az eredetihez képest más, származékos művé teszik.

Az eljáró tanács a kérdés megválaszolásakor abból indult ki, hogy a filmalkotás nem minden megváltoztatása jelent az átdolgozás szintjét elérő változtatást, illetve új, származékos szerzői mű létrejöttét. A hatályos Szt. rendelkezései (Szt. 29. §) az átdolgozás során létrejött

mű tekintetében megkövetelik az egyéni, eredeti alkotás jelleget. Ez azt jelenti, hogy ahhoz, hogy a digitalizált, 3D filmváltozatot az eredeti, analóg technikával készült, 2D filmalkotáshoz képest eltérő, más szerzői műként lehessen minősíteni, az átdolgozás során meg kell lennie az átdolgozást végző animációs szakemberek szellemi tevékenységből fakadó egyéni, eredeti többletteljesítményének [Sztj. 1. § (3) bekezdés].

Az eredeti, analóg technikával készült filmalkotás digitalizálás útján történő minőségi javítása, a kép-, illetve hangminőség-javítás önmagában nem jelent egyéni, eredeti beavatkozást a műbe. A kép, illetve hang digitális másolása az Sztj. 18. §-a szerint többszörözésnek minősül, amelynek során önmagában szerzői jogi értelemben releváns változtatásról nem beszélhetünk. Azok a digitális többszörözés során megvalósuló változtatások, melyek célja a kép- és hangminőség javítása, anélkül, hogy a filmhez többlet alkotáselemek hozzáadására vagy meglévő mozgóképi elemek ilyen új, az eredetitől eltérő alkotáselemekkel való kicserélésére kerülne sor, szintén nem jelentenek olyan egyéni, eredeti alkotói teljesítményt, amely megalapozná az átdolgozást, illetve származékos új mű létrejöttét.

Ezeknek a beavatkozásoknak, többszörözéseknek, változtatásoknak a célja nem új, egyéni, eredeti, az eredetitől eltérő, illetve ahhoz képest új alkotáselemekkel gazdagított film létrehozása, hanem az eredeti, analóg technikával létrejött filmalkotás minőségi javítása, a mai moziközönség elvárásaihoz igazodó, korszerű filmminőség kialakítása.

A 3D-sítés, a térhatású kép, illetve az 5.1-es térhatású hanghatás elérése érdekében végzett műszaki változtatások szintén olyan beavatkozások, melyek során – egyéb alkotáselemek beillesztése hiányában – ugyancsak nem beszélhetünk új mű létrejöttéről, ezeknek a változtatásoknak is a mű befogadását, a közönség elvárásaihoz jobban igazodó minőségjavítást célzó hatásuk van. Az animációs filmeket kedvelő moziközönség az elmúlt, mintegy tíz évben hozzászólt, hogy a forgalomba kerülő animációs filmek párhuzamosan, a 2D mellett 3D változatban is megtekinthetőek. Az animációs filmek előállításánál pedig még régebben alkalmazzák a számítástechnikai eszközöket a figurák térhatású jellegének elérése érdekében (ún. 3D animáció), függetlenül attól, hogy ezek a filmek korábban még nem 3D mozivetítés céljára készültek. Az 5.1-es dolby digitális hang szintén régen ismert, alkalmazott műszaki megoldás a hang térhatásúvá tételére. A korábbi animációs filmek ilyen típusú átalakítása tehát elsősorban a közönség elvárásainak megfelelő minőségjavítást, illetve az érzékelés, a műbefogadás módjának korszerűsítését szolgálja.

Ahogy a gyártó cég képviselői is említették a digitalizált, 3D filmváltozat elkészült néhány perces részletének bemutatásakor, a filmgyártás az 1920-as évek elejétől kísérletezik a 3D technikával. A filmes 3D technikát az 1950-es évektől kezdték alkalmazni, pl. Alfred Hitchcock *Dial M for Murder* (Gyilkosság telefonhívásra) című filmjében.¹ A 3D elsősor-

¹ Lásd a témában *David S. Cohen* cikkét a *Variety* folyóirat 2009. szeptember 15-i számában: *Filmmakers like 3D's emotional wallop – 'In-your-face' shots make depth a storytelling too* (<http://www.variety.com/article/VR1118008671?refCatId=1009>).

ban a műbefogadás, az érzékelés pszichológiai hatását erősíti, illetve erős emocionális hatás gyakorlására alkalmas technika. A digitális mozi magával hozta a 3D technika reneszánszát, melyet napjainkban tapasztalhatunk. A 3D technika alkalmazása esetenként meghatározó szerepet játszhat a film egyéni, eredeti koncepciója szempontjából, de ez egyben szükség-szerűen azt is jelenti, hogy az egész látványvilág új, a hagyományos filmkészítéshez képest némileg eltérő módon kerül kialakításra, az alkotók új típusú figurákat, látványelemeket, vizuális és hanghatásokat alkalmaznak.

A minőségjavítást, illetve a műbefogadás módját érintő technikai beavatkozások – ahogy a megkereső, illetve a gyártó cég képviselői elmondták – csak részben automatizáltak, részben vihetők végbe az alkalmazott speciális szoftveres eljárás segítségével, a 3D-sítés jelentős részben a korszerűsítést végző animációs szakemberek képkockáról-képkockára történő aktív személyes beavatkozását, javítását igényli. Ennek ellenére nem tekinthető átdolgozásnak önmagában a térhatásúvá tétel, csak akkor, ha az egyidejűleg együtt jár a film látványvilágának valamilyen fokú „újragondolásával”, új, többlet vizuális elemek, effektek filmbe illesztésével.

A megismert tényállás, illetve információk alapján az eljáró tanács azt az álláspontot alakította ki, hogy a digitalizált, 3D filmváltozat valószínűsíthetően el fogja érni az átdolgozás folytán létrejövő új, származékos mű szintjét, amennyiben az alkotók által tervbe vett új látványelemek, figurák, jelenetek, megváltozó képkompozíciók, az eredeti filmben nem szereplő, a karakterek egyéniségét esetlegesen befolyásoló új hangok filmbe illesztése megtörténik. Ezek a változtatások ugyanis az alkotó animációs szakemberek, figuratervezők, operatőrök önálló szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti alkotáselemekkel gazdagíthatják a filmet, melyek az eredeti analóg technikával készült, 2D filmalkotásban nem szerepeltek, és amelyek megvalósíthatják az eredeti filmalkotás teljes látványvilágának, koncepciójának valamilyen fokú újraalakítását.

Megemlítendő továbbá, hogy az átdolgozás kérdésén túl a 3D-sítés, a térhatásúvá tétel érintheti a magánszemély filmalkotók Sztj. 13. § szerinti szerzői személyhez fűződő jogát, azaz a mű egységének védelmével kapcsolatos szerzői személyhez fűződő jogot. Ezért mindkét szempontból, azaz mind az átdolgozás mint a szerzői vagyoni jogokat érintő beavatkozás, mind a mű egységének védelme mint szerzői személyhez fűződő jog szempontjából szükséges az eredeti szerzők engedélyének külön beszerzése.

Ad 2. A digitalizált, 3D filmváltozat előállításához, függetlenül attól, hogy átdolgozásról vagy azt el nem érő megváltoztatásról van-e szó – az eredeti alkotó szerzők engedélyén túlmenően – az Sztj. 82. § (1) bekezdés *a*) pontja alapján szükség van az M. mint a szomszédos jogokat kezelő szervezet engedélyére, továbbá az Sztj. 65. § (2) bekezdése alapján a filmelőállítói szerzői vagyoni jogokkal rendelkező szervezet engedélyére, amely – az alább kifejtettekre tekintettel – vagy az M. vagy az M. P. Kft. Amennyiben a többlet alkotáselemek filmbe illesztése folytán a létrejövő digitalizált, 3D filmváltozat az eredeti, 2D filmalkotás

átdolgozásának minősül, és ezáltal a 3D filmváltozat az eredeti, 2D filmalkotásból származó, de attól különböző „más”, új műnek tekintendő, amennyiben az átdolgozáshoz mind az eredeti szerzői jogosultak, mind a filmelőállítói jogosult(ak) hozzájárultak, úgy a digitalizált, 3D filmváltozat terjesztése, illetve további bármilyen felhasználása már az eredeti, 2D filmalkotás szerzői, illetve szomszédos jogi jogosultjainak engedélye nélkül folytatható.

A mozgóképről szóló 2004. évi II. törvény (a továbbiakban: Filmtv.) 35. §-a előírja, hogy a nemzeti filmvagyonra vonatkozó vagyonkezelői jog az M.-hez kerül. A nemzeti filmvagyonba tartozó filmalkotások, illetve az azokhoz kapcsolódó jogok körét a Filmtv. 2. § 26. pontja a következőképpen határozza meg:

„*nemzeti filmvagyon*: az államot a szerzői jogról szóló, hatályon kívül helyezett 1884. évi XVI. törvénycikk 3. §-a alapján megillető szerzői jogok, a szerzői jogról szóló, hatályon kívül helyezett 1921. évi LIV. törvénycikk 3. §-a és 74. §-a alapján megillető szerzői vagyoni jogok, a szerzői jogról szóló, hatályon kívül helyezett 1969. évi III. törvény 41. § (3) bekezdése alapján megillető szerzői vagyoni jogok, a szerzői jogról szóló, 1999. évi LXXVI. törvény 64. §-a alapján megillető felhasználási jogok, továbbá a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 82. §-a alapján, mint szomszédos jogi jogosultat megillető jogok összessége, valamint az érintett filmalkotások eredeti negatívjainak példányai, melyek a kincstári vagyoni körbe tartoznak;”

A ... című eredeti, analóg technikával készült 2D filmalkotás 1986-ban jött létre. A filmgyártó által a filmmel kapcsolatban akkor megszerzett szerzői vagyoni jogok körét az 1969. évi III. törvény (a továbbiakban: „rSzt.”) 41. § (3) bekezdése úgy határozta meg, hogy „a filmre vonatkozó szerzői vagyoni jogokat a szerzőkkel kötött szerződések alapján jogutódként a filmgyár szerzi meg, és harmadik személyekkel szemben kizárólag a filmgyár gyakorolja”. A film gyártója a P. F. volt, melynek jogutóda a jelenleg működő M. P. Kft. A Filmszerzők és Előállítók Szerzői Jogvédő Egyesülete, illetve az M. tájékoztatása szerint a film magyar–német–kanadai (P. F. – I. GmbH – S. Ltd) koprodukcióban készült.

A Filmtv. és a Filmtv. végrehajtása érdekében megkötött jogátruházási szerződések alapján kincstári vagyonkörbe, illetve az M. vagyonkezelésébe tartozó filmjogok terjedelmét a Filmtv. 2. § 26. pontjában foglalt rendelkezés folytán elsősorban a korábbi, a ... című eredeti, analóg technikával készült, 2D filmalkotás létrehozására kötött megfilmesítési szerződések létrejötté idején hatályos rSzt. felhívott rendelkezései határozzák meg. Az eljáró tanácsnak ugyanakkor nincs ismerete arról, hogy a koprodukciós szerződés alapján milyen terjedelmű jogok kerültek annak idején a gyártó P. F.-hez, illetve milyen jogok illetik a koprodukciós partnereket. A koprodukciós szerződés vizsgálata fontos lehet annak megítélése szempontjából, hogy pontosan milyen jogok tartoznak jelenleg az M. vagyonkezelésébe.

Szintén fontos kérdés, hogy a magánszemély alkotó szerzők, a rendező, a forgatókönyvíró, az operatőr, a figuratervezők, az egyéb látványtervezők stb. pontosan milyen terjedelmű jogokat határoztak meg a P. F.-fel megkötött megfilmesítési szerződésben. A nyolcvanas évekre kialakult jogelméleti álláspont, illetve joggyakorlat ugyanis az rSzt. 41. § (3) bekez-

dése szerinti *cessio legis* szabályt a jelenlegi Szjt.-ben a felhasználási szerződésekre vonatkozó értelmezési szabályokkal egyezően már úgy értelmezte, hogy „a filmgyártó a megfilmesítéssel nem szerzi meg a film összes lehetséges hasznosításának jogait”,² hanem az automatikus törvényi jogutódlás is csak azokra a jogokra ment végbe, melyek a felhasználás rendeltetésszerű céljának megvalósításához feltétlenül szükségesek, illetve a jogátruházás időpontjában ismertek voltak. Ezek a jogok, hacsak a filmgyártó és a szerzők ezeken túli jogokat is ki nem kötöttek a megfilmesítési szerződésben: az egyszeri filmrevétel, a film többszörözése, területi korlátozás nélküli terjesztése, videoterjesztése, továbbá a televíziós sugárzást is magában foglaló nyilvános előadása.³

A fentiek szerinti jogelméleti álláspont, illetve joggyakorlat alapján – a magánszemély szerzők és a P. F. közötti külön kikötés hiányában – a film átdolgozásának joga a filmgyártóra nem szállt át.

Ezt az értelmezést támasztja alá a jelenleg hatályos Szjt. is, amennyiben a felhasználási szerződésekre vonatkozó általános szabályok között a 43. § (5) bekezdésében foglalt rendelkezés kimondja, hogy ha a szerződés nem jelöli meg azokat a felhasználási módokat, amelyekre az engedély vonatkozik, az engedély a szerződés céljának megvalósításához elengedhetlenül szükséges felhasználási módra korlátozódik. Az Szjt. 47. § (1) bekezdése továbbá külön kimondja, hogy a felhasználási engedély csak kifejezett kikötés esetében terjed ki a mű átdolgozására. Az Szjt. 55. §-a folytán ezeket a megszorító értelmezéseket a szerzői vagyoni jogok átruházására vonatkozó szerződésekre is alkalmazni kell. Bár a ... című film megfilmesítésekor szerzői jogunk a filmek tekintetében a törvényi jogutódlás intézményét alkalmazta, az akkori jogelmélet és bírósági joggyakorlat az előzőek szerinti megszorító értelmezést a filmre vonatkozó szerzői vagyoni jogok tekintetében is alkalmazta.

A Filmtv. rendelkezései ugyan meghatározzák a kincstári vagyonkörbe, illetve az M. vagyonkezelésébe tartozó filmjogok körét, azonban ahhoz, hogy e jogok ténylegesen a Filmarchívum, illetve mai nevén az M. vagyonkezelésébe kerüljenek, ezeket a jogokat a szerzői, illetve szomszédos jogi jogosult filmgyártó stúdióknak, egyéb filmszakmai vállalatoknak, forgalmazóknak át kellett ruháznuk a Filmarchívumra. Az eljáró tanács nem ismeri a létrejött filmjogi jogátruházási szerződések tartalmát, így speciálisan az M. P. Kft. átruházási szerződését, ezért nem tud véleményt alkotni arról, hogy a ... című filmmel kapcsolatosan pontosan milyen terjedelmű szerzői vagyoni jogok kerültek az M. -hez. A fentieknek megfelelően azonban annyi biztos, hogy azok a felhasználási jogok, így speciálisan a film átdolgozására vonatkozó szerzői felhasználási jog, melyek nem tartoztak a szokásos terjesztési, nyilvános előadási, televíziós sugárzási jogok körébe, és amelyeket a szerzők eredetileg

² Petrik Ferenc (szerk.): A gyakorló jogász kézikönyve – A szerzői jog. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1990, 211. oldal (XII. fejezet, a fejezet szerzője: dr. Gyertyánfy Péter)

³ Lásd Petrik: i. m. (2), a XII. fejezetben dr. Gyertyánfy Péter által ismertetett jogelméleti álláspont és legfelsőbb bírósági joggyakorlat.

a megfilmesítési szerződés külön kikötése folytán speciálisan nem ruháztak át a gyártó P. F.-re, nem kerülhettek állami kincstári vagyonkörbe, illetve az M. vagyonkezelése alá. Az eljáró tanács hangsúlyozza, hogy nem ismert számára, hogy pontosan hogyan osztották fel a P. és a külföldi – kanadai és német – koprodukciós partnerek a ... című filmmel kapcsolatos szerzői vagyoni, felhasználási jogokat, illetve nem ismert, hogy a film megváltoztatásával kapcsolatos filmelőállító megillető jogokat [Szjt. 65. § (2) bek.] egyedül a magyar koprodukciós partner, illetve esetleges jogutódai vagy az összes koprodukciós partner – ideértve a külföldi partnereket is – együttesen jogosultak gyakorolni.

Megemlítendő még az Szjt. 44. § (2) bekezdésében foglalt azon szabály, mely szerint a felhasználási szerződés (jogátruházás, törvényi jogutódlás) megkötésekor ismeretlen felhasználási módra érvényesen nem lehetett felhasználási engedélyt, jogosítást szerezni. Az eredeti, analóg technikával készült, 2D filmalkotás digitális átalakítása, illetve 3D-sítése a többszörözés és a nyilvános előadás szempontjából veti fel azt a kérdést, hogy ezek a felhasználási módok a film keletkezésekor ismeretlen felhasználásoknak tekinthetők-e. A felhívott jogszabályhely alapján a felhasználásnak a szerződés megkötését követően kialakuló módszere nem tekinthető a szerződés megkötésekor még ismeretlen felhasználási módnak pusztán azért, mert a korábban is ismert felhasználási mód megvalósítását hatékonyabban, kedvezőbb feltételekkel vagy jobb minőségben teszi lehetővé.

A hivatkozott szabály szerint az eredeti, analóg technikával készült, 2D filmalkotás digitális többszörözése az Szjt. 18. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezésekre is figyelemmel önmagában nem tekinthető olyan új felhasználási módnak, amely önmagában megalapozná, hogy a felhasználó a magánszemély szerzők engedélyét kell, hogy kérje a film többszörözéséhez. A digitális technika, a digitális, illetve számítástechnikai eszközökkel végzett minőségjavítás célja a korábban ismert felhasználási mód (terjesztés, nyilvános előadás, sugárzás) megvalósításának jobb minőségben történő lehetővé tétele, ami önmagában – egyéb technikai beavatkozások hiányában – nem teszi „ismeretlenné” az eredeti megfilmesítés időpontjában ismeretlen felhasználást.

Az eljáró tanács álláspontja az, hogy tekintettel arra, hogy a térhatás elérése a sztereo 3D eljárások alkalmazásával már az '50-es évek óta ismert technikai eljárás volt, ezért a 3D-sítés (3D-többszörözés és nyilvános előadás) önmagában még nem tenné szükségessé a szerzők külön engedélyét.

Az Szjt. 44. § (2) bekezdésében foglaltaktól, illetve az átdolgozással, valamint az átdolgozási jog átszállásának kérdésével kapcsolatosan fent kifejtettektől függetlenül is azonban a digitalizált, 3D filmváltozat létrehozásához mindenképpen szükséges mind a filmszerzők, mind a filmelőállítói jogosult(ak) engedélye. Az Szjt. 65. § (2) bekezdésének megfelelően ugyanis a film hozzáadással, elhagyással vagy kicseréléssel való módosításához vagy bármilyen más megváltoztatásához a szerzők és az előállító engedélye szükséges.

Jóllehet az Szjt. felhívott, 65. § (1), (2) és (3) bekezdésében foglalt szabályai elsősorban az előállító és a szerzők közötti, az ún. „final cut” jogának gyakorlásával kapcsolatos eljárást

rendezik, kimondva azt is, hogy a szerzők közötti eltérő megállapodás hiányában a rendező képviseli a többi szerzőt e jog gyakorlása tekintetében, *az eljáró tanács álláspontja szerint a szerzők (rendező) és az előállító együttes engedélye harmadik személyek által végrehajtott változtatások esetén is szükséges.*

A digitalizált, 3D filmváltozat létrehozásával kapcsolatosan figyelemmel kell lenni továbbá a filmelőállítókat az Sztj. 82. § (1) bekezdés *a*) pontja alapján megillető jogra. A Filmtv. fentiekben hivatkozott 2. § 26. pontjában szereplő meghatározás külön is tartalmazza az Sztj. 82. §-a szerinti szomszédos jogokra való hivatkozást.

A felhívott Sztj.-rendelet szerint a filmelőállítói jogosult engedélye szükséges a film többszörözéséhez. A film többszörözésének minősül az Sztj. 18. § (2) bekezdése értelmében a digitális másolás, illetve másolatok készítése is. Tekintettel arra, hogy a digitalizált, 3D filmváltozat elkészítése szükségképpen együtt jár a filmalkotás digitális másolásával, illetve az így létrejött audiovizuális anyag további többszörözéseivel, ennél fogva az Sztj. 82. § (1) bekezdés *a*) pontja szerint a 3D filmváltozat elkészítéséhez szükség van a filmelőállítói jogok tekintetében vagyonekezelői jogokat gyakorló M. engedélyére.

Kérdésként merül fel, hogy az Sztj. előzőekben hivatkozott, a film mindenfajta megváltoztatásához szükséges 65. § (2) bekezdése szerint előírt engedélyt az M.-től vagy az eredeti filmelőállítói jogosult jogutódától, azaz az M. P. Kft.-től kell-e megkérni. Az Sztj. 65. §-ában szereplő jogokra ugyanis a Filmtv. kincstári vagyankörbe tartozó nemzeti filmvagyon körét meghatározó 2. § 26. pontja nem utal. A Filmtv. 2. § 26. pontja alapján a nemzeti filmvagyonba kerülő, filmelőállítót megillető szerzői vagyoni jogok körét nem lehet teljes bizonyossággal beazonosítani, mert a Filmtv. ebben a tekintetben az Sztj. 64. §-ára utal vissza, az Sztj. 64. §-a viszont nem a filmmel kapcsolatos szerzői vagyoni jogokról rendelkezik. A filmmel kapcsolatosan a filmelőállítót megillető, illetve rá a szerzőkről átszálló különböző jogokat az előbb hivatkozott 65. §, továbbá a 66. § rendelkezései határozzák meg. A Filmtv. értelmezésével kapcsolatos bizonytalanság miatt nem világos, hogy a filmelőállítót az Sztj. 65. § (2) bekezdése szerint megillető, megváltoztatással kapcsolatos engedélyezési joggal az M. vagy az eredeti filmelőállítói jogosult P. F. általános jogutóda, az M. P. Kft. rendelkezik, amely második esetben az M.-mel való megállapodáson túlmenően a 3D filmváltozat létrehozásához az M. P. Kft. engedélye is szükséges.

Tekintettel arra, hogy a megkeresőtől származó tájékoztatás szerint a magánszemély szerző filmalkotókkal folyamatban van, a többi filmszerzőt ellenkező kikötés hiányában képviselni jogosult T. B. rendezővel pedig már aláírásra is került a felhasználási szerződés, ezért a magánszemély szerzők engedélye a film megváltoztatásához, a megkereső tájékoztatása alapján, rendezettnek tekinthető.

Összefoglalóan a film megváltoztatása körében elmondható, hogy a digitalizált, 3D filmváltozat előállításához, függetlenül attól, hogy átdolgozásról vagy azt el nem érő megváltoztatásról van-e szó, az Sztj. 82. § (1) bekezdés *a*) pontja alapján szükség van az M. engedélyére, továbbá az Sztj. 65. § (2) bekezdése alapján a filmelőállítói szerzői vagyoni jogokkal rendelkező szervezet, azaz az M. vagy az M. P. Kft. engedélyére.

Az M. által vagyonkezelői tevékenysége keretében gyakorolt terjesztési jog terjedelmét a Filmtv. 2. § 15. pontja oly módon határozza meg, hogy az magában foglalja a forgalmazással, illetve az arra történő felkínálással, a moziüzemeltetéssel, a filmalkotás bármely adathordozón, így különösen videón és DVD-n történő kiadásával, értékesítésével, bérbeadásával, haszonkölcsönbe adásával, filmalkotásoknak az EGT-államok területére történő kereskedelmi célú behozatalával, illetve kereskedelmi célú birtoklásával megvalósuló szerzői felhasználási jogokat. A Filmtv. definíciója nem foglalja magában a filmalkotás átdolgozására vonatkozó, az Szjt. 29. § szerinti szerzői felhasználási jogot. Az 1. kérdéssel kapcsolatosan kifejtettekben következően amennyiben az új, egyéni, eredeti vizuális elemek, egyéb többlet alkotáselemek filmbe illesztése folytán a létrejövő digitalizált, 3D filmváltozat az eredeti, 2D filmalkotás átdolgozásának, az abból származó új műnek minősül, úgy ez azt jelenti, hogy a létrejövő digitalizált, 3D filmváltozat már nem tartozik a továbbiakban a nemzeti filmvagyon körébe.

Az átdolgozás azt jelenti, hogy az eredeti műből származó mű az eredetitől különböző, „más” mű lesz. A származékos új mű felhasználásához pedig nincs szükség az eredeti mű szerzői jogosultjainak az engedélyére.

Amennyiben a többlet alkotáselemek filmbe illesztése folytán a létrejövő digitalizált, 3D filmváltozat az eredeti, 2D filmalkotás átdolgozásának minősül, úgy a 3D filmváltozat az eredeti, 2D filmalkotásból származó, de attól különböző, „más”, új műnek minősül. Ennek folytán ha az átdolgozáshoz mind az eredeti szerzői jogosultak, mind a film-előállítói jogosult(ak) hozzájárultak, úgy a digitalizált, 3D filmváltozat terjesztése, illetve további bármilyen felhasználása már az eredeti, 2D filmalkotás szerzői, illetve szomszédos jogosultjainak engedélye nélkül folytatható.

Amennyiben a digitalizált, 3D filmváltozat gyártója az egyes szerzőkkel, ideértve az eredeti, 2D film alkotóit és az új, 3D változatot készítő animációs szakember szerzőket is, olyan tartalmú megfilmesítési szerződést köt, amely nem tartalmaz korlátozást a szerzők részéről az átengedett felhasználási jogok tekintetében, úgy az Szjt. 66. § (1) bekezdése alapján a 3D filmváltozat gyártója megszerzi az egyes, közös jogkezelésbe tartozó, a jogszabály folytán a magánszemély szerzőknél maradó felhasználási jogokon kívüli összes, a filmmel kapcsolatos szerzői felhasználási, vagyoni jogot. Ebben az esetben a 3D filmváltozat gyártója mint kizárólagos szerzői és szomszédos jogi jogosult joga a 3D filmváltozat felhasználása, illetve a felhasználás engedélyezés vagy jogátruházás folytán harmadik személyeknek történő lehetővé tétele.

*Dr. Tomori Pál, a tanács elnöke
Dr. Sár Csaba, a tanács előadó tagja
Dr. Kiss Zoltán, a tanács szavazó tagja*

A MIDI-ÁLLOMÁNYOK SZERZŐI JOGI JELLEGÉRŐL

SZJSZT-34/10

Megkereső: bíróság

A megkereső által feltett kérdések

- 1a) „A lefoglalt és az iratok közt elfekvő DVD-lemezen található egyes MIDI-fájlok a szerzői jogi törvény értelmében szoftvernek minősülnek-e ...”,
- 1b) „... illetőleg rendelkeznek[-e] olyan egyéni, eredeti jelleggel, amely alapján azokat szerzői jogi védelem illeti meg?”
- 2a) „Kik a vádlott terhére rótt bűncselekmény sértettjei ...”,
- 2b) „... illetőleg az egyes sértettek tekintetében mekkora a cselekménnyel okozott vagyoni hátrány?”
- 3) „A szakértő véleményében térjen ki azokra a körülményekre is, amelyeket az ügy elbírálása szempontjából fontosnak tart!”

A szakvélemény szempontjából releváns tényállás

A megkereső bíróság kirendelő végzésében olvasható tényállás a következők szerint hangzik: „A Budapesti II. és III. Kerületi Ügyészség ... számú vádiratában vádat emelt K. R. ellen szerzői vagy ahhoz kapcsolódó jogok megsértésének büntette miatt. A vádirati tényállás szerint K. R. vádlott 2009. február 9-én interneten rendelt egy MIDI-fájlok tartalmú CD lemezt, amelyet más MIDI-fájlokkal kiegészített, majd az így létrehozott DVD-lemezből – amelyet az ... oldalon hirdetett eladásra – 2009. május 1-ig összesen 20 darabot értékesített. A lemezeken az S. Kft. sértett és a G. Bt. sértett állományai szerepeltek. A vádlott a cselekményével az S. Kft.-nek 4 084 000 Ft, a G. Bt.-nek 1 844 000 Ft vagyoni hátrányt okozott. A vádirat szerint a MIDI-állományok szoftverek.”

Az eljáró tanács a fenti tényállást az alábbi releváns ténnyel egészíti ki: az alapügyben eljáró igazságügyi szakértő szakértői véleményében az S. Kft. 4084, valamint a G. Bt. 1844 MIDI-állományát (a továbbiakban: MIDI-fájl) azonosította a terhelt által értékesített DVD-lemezeken. Az igazságügyi szakértő MIDI-fájlonként 50 forintban jelölte meg az S. Kft.-t és a G. Bt.-t ért „kárt”. A vádirat ezt az összeget alapul véve, valamint a 20 darab értékesített DVD-lemez fényében jelölte meg a tényállásban említett összegeket vagyoni hátrányként.

Az eljáró tanács szakvéleménye

Ad 1a) és 1b) A megkereső bíróság első kérdésével arra keresi a választ, hogy a tényállásban

megjelölt MIDI-fájlok a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Sztj.) értelmében szoftvernek (számítógépi programalkotásnak) minősülnek-e. A megkereső a második kérdésével pedig arra keresi a választ, hogy a MIDI-fájlok egyéni/eredeti jellegű szerzői művekként értékelhetők-e. Mivel *a számítógépi programalkotásként, illetve bármely szerzői műként való minősítésnek előfeltétele az egyéni-eredeti jelleg*, ezért az alábbiakban az 1a) és az 1b) kérdésre egységesen kíván választ adni a tanács.

Az eljáró tanács egyúttal jelezni kívánja, hogy a megkereső bíróság fenti kérdését, miszerint a MIDI-fájl „szoftvernek minősül-e”, oly módon értelmezi, hogy a megkereső arra kíváncsi, hogy a MIDI-fájl „számítógépi programalkotásként szerzői jogi védelem alatt áll-e”? Az eljáró tanács lényegesnek tartja rögzíteni, hogy a jelen szakvéleményben *kizárólag az egyéni-eredeti jelleggel bíró számítógépi programokat nevezi számítógépi programalkotásnak*, illetve pusztán a „program” kifejezéssel jelöli azokat az utasítássorozatokat, amelyeket a köznyelv a szerzői jogi minősítés szándéka nélkül, gyűjtőnéven szoftvernek nevez.

A tanács szükségesnek tartja röviden tisztázni, hogy a MIDI („*Musical Instrument Digital Interface*”, avagy „*digitális hangszercsatoló interfész*”) egy, az 1980-as évek elején az amerikai és a japán elektronikushangszer-gyártók által standardizált protokoll, melynek elsődleges célja a különböző elektronikus hangszerek, számítógépek, illetve egyéb, a zenéléshez köthető elektronikus eszközök, berendezések (különösen stúdióeszközök) egymás közötti kommunikációjának megvalósítása.

A rendszer összetettsége folytán a MIDI előtagot előszeretettel illesztik

- a lejátszást irányító hangszerekhez („controller”, mely általában egy szintetizátor),
- az adatokat a „controller” és az egyéb eszközök között továbbító kábelhez,
- a kábeldugaljhoz (csatlakozóhoz),
- a lejátszó segítségével zenévé alakított jeleket és üzeneteket tartalmazó adatfájlhoz (adatállományhoz),
- illetve az ezen adatfájlokat létrehozó számítógépi programokhoz is.

A MIDI-fájl olyan hangfelvétel, amely a hangokat az azokat leképező utasítássorozat formájában rögzíti. A MIDI-fájl tehát technikailag alkalmas arra, hogy

– a zene egyes alkotóelemeit (így például a dallamot, a ritmust, a harmóniát, a hangszínt, a hangszerelést stb.) a MIDI-protokollnak megfelelő utasítások sorozataként leképezze és eltárolja, azaz *rögzítse*. E jellegzetessége folytán a MIDI-fájlt szokás „*elektronikus kottának*” is hívni;

– a zene egyes alkotóelemeinek hallhatóvá tétele céljából ezen utasítások sorozatát a MIDI-protokollal kompatibilis, hangképzésre alkalmas eszközök (például hangkárttyák, hangszerek, különösen szintetizátorok, illetve stúdióberendezések stb.) számára átadja, illetve az ilyen eszközök közötti együttműködést vezérelje. Ezek az eszközök a MIDI-fájlból foglalt utasítások sorozatát végrehajtani képes „célszámítógépként” a MIDI-fájl értelmezésére, illetve a MIDI-protokoll útján való egymás közötti kommunikációra alkalmasak.

Abból következően, hogy a MIDI-fájl egyrészt hangok kifejeződéseit rögzíti, másrészt ezt utasítások sorozataként teszi, amely utasítások célszámítógépeken végrehajtva szólaltatják meg a hangokat, a MIDI-fájl „kétarcúvá” válik. A MIDI-fájl ugyanis az alábbiakban ismertetett hangfelvétel jellege mellett a köznyelvben szoftvernek nevezett programra jellemző tulajdonságokat is mutat. Az eljáró tanács álláspontja szerint ugyanakkor az alább részlete-sen kifejtett indokokra tekintettel *a MIDI-fájl számítógépi programalkotásként védelem alatt álló szerzői műnek nem tekinthető.*

Bár a legfontosabb nemzetközi szerzői jogi dokumentumok (a WIPO Szerzői jogi Egyez-ménye, a TRIPS-megállapodás, valamint az Európai Unió Szoftverirányelve) a Berni Unió-s Egyezmény szerinti irodalmi műként részesítik szerzői jogi védelemben a szoftvert, az Szjt. 1. § (2) bekezdés c) pontja önálló műfajtaként tekint a *számítógépi programalkotásra és a hozzá tartozó dokumentációra.*

A „számítógépi programalkotás” fogalmának vizsgálatakor megállapítható, hogy az két technikai feltétel együttes fennállását feltételezi. A „program” kifejezés *értelmezhető, végre-hajtható parancssort feltételez, amely utasítássorozat végrehajtása „számítógépi” – vagy helye-sebben ma már „informatikai” – környezetben történik.*⁴ A kifejezésben azonban az „alkotás” szó teszi egyértelművé, hogy az előbbi technikai feltételeket kielégítő utasítássorozat is csak annyiban részesülhet az Szjt. által nyújtott védelemben, amennyiben *egyéni-eredeti jellegű alkotómunka* révén került létrehozásra.

A MIDI-fájl technikai szempontból tehát kétségtelenül mutat hasonlóságot a számítógépi programalkotással, vagyis annak eldöntése, hogy a MIDI-fájl *műnek* tekinthető-e, *az egyé-ni-eredeti jelleg vizsgálatának eredményétől függ.*

Az eljáró tanács ezúton kíván utalni a Szerzői Jogi Szakértő Testület (SZJSZT) frissen publikált szakvéleményében előadottakra, amelyek megerősítik a testület következetesen alkalmazott gyakorlatát a szerzői mű fogalmát és az egyéni-eredeti jelleg kérdését illetően. Az SZJSZT-08/11-es ügyben eljáró tanács szerint: „[a]z egyéni, eredeti jelleg vizsgálatánál jelentősége lehet az alkotás terének, amire utal a következő SZJSZT-szakvélemény is: 'E-legendő az, hogy a műben az egyéni jelleg valamilyen minimuma megnyilvánuljon, azaz ne legyen teljesen meghatározva a körülmények vagy az alkalmazott eszközök által; legyen leg-alább minimális tere a különböző megoldások közötti emberi választásnak, továbbá hogy ne egy meglévő alkotásnak szolgálai másolásáról legyen szó.' (SZJSZT-19/2005.) Az alkotás tere jelenti tehát a vizsgálat kiindulópontját annak felmérésére, hogy az adott körülmények mennyiben tág, illetve szűk teret biztosítanak az alkotó számára a szerzői mű létrehozására,

⁴ Ezt fejezi ki az Egyesült Államok szerzői jogi törvényének az értelmező rendelkezése is, mely szerint „a számítógépi program utasítások sorozata, mely közvetve vagy közvetlenül számítógépben alkalmazva meghatározott eredmény létrehozását célozza”. (Angolul: „A 'computer program' is a set of statements or instructions to be used directly or indirectly in a computer in order to bring about a certain result.”) Lásd: Copyright Law of the United States of America (17 U.S.C. 1976), §101. (A továbbiakban: USCA.)

illetve hogy az alkotó mennyiben élt egyéni, eredeti módon az adott alkotás tere által kínált lehetőségekkel. Összességében azt lehet mondani, hogy az egyéni, eredeti jelleg megállapíthatóságának minimálisan az a feltétele, hogy a mű ne legyen más mű szolgai másolata.”⁵

A fentiekből következik, hogy az egyéni-eredeti jelleg vizsgálata mindig *eseti jellegű*, vagyis a konkrét tények fényében kerül megállapításra, hogy az „alkotás” mennyiben szabad alkotómunka eredményeként jött létre, s hogy vajon más műnek szolgai másolata-e.

Az eljáró tanács a MIDI-fájlok szerzői jogi elemzését (az egyéni-eredeti jelleg vizsgálatát) az alábbi szempontok szerint végezte el.

A MIDI-fájl alkalmas zeneművek alkotóelemeinek a rögzítésére. Azt a MIDI-fájlt, amely egy zenemű valamennyi alkotóelemének, vagy csak egyes (például csak a dallamot és a ritmust tartalmazó), de a zenemű felismerésére, azonosítására még alkalmas elemeinek rögzítését tartalmazza, szerzői jogi szempontból a zenemű többszörözésének (mechanikai úton történő rögzítésének) kell tekinteni.⁶ A mű ilyesfajta többszörözésének nincs egyéni, eredeti jellege, vagyis a zenemű mechanikai úton történő rögzítését tartalmazó MIDI-fájl nem tekinthető önálló zeneműnek.

Ahogy a fentiekben elhangzott, a MIDI-fájl MIDI számítógépi program segítségével kerül létrehozásra. E számítógépi programok előre meghatározott utasításkészlettel rendelkeznek, amelyek minden esetben tekintettel vannak a MIDI-fájl későbbi lejátszására szolgáló berendezések (különösen hangkárttyák) technikai képességeire. Ennek köszönhető például, hogy egy MIDI-fájl legfeljebb 128 csatornával rendelkezik, vagyis legfeljebb 128 hangszer hangjainak megszólaltatására alkalmas. Vagyis a MIDI-fájlok létrehozásakor a programozó csakis előre kialakított technikai keretek között mozoghat. Az eljáró tanács a DVD-lemezen található MIDI-fájlok mintavételszerű meghallgatása alapján arra a következtetésre jutott, hogy a fájlok elkészítésekor *a legritkább esetben került sor négy sávnál többnek a felhasználására.*

Ugyancsak komoly jelentőséggel bír az a tény, hogy a MIDI-fájlok korábban megalkotott (és híres, „slágerlistás”) zeneművek, illetve már rögzített hangfelvételek – a MIDI-protokoll technikai keretei között történő – *lehető legpontosabb reprodukciói.* A fentiekben már említett SZJSZT 08/11. számú szakvélemény mellett különös figyelmet érdemel ezzel összefüggésben az SZJSZT két további szakvéleménye.

⁵ SZJSZT 08/11 – „Cím szerzői jogi védelme”. Lásd: http://www.sztnh.gov.hu/testuletek/szjszt/SZJSZT_szakvelemenyek/2011/PDF/szjszt_szakv_2011_8.pdf. Az egyéni-eredeti jelleg esetjogát illetően kiváló példák találhatók az Sztj. kommentárjában. Lásd: Gyertyánfy Péter (szerk.): A szerzői jogi törvény magyarázata. Complex, Budapest, 2006, p. 31–32. Az SZJSZT gyakorlatát illetően lásd továbbá: *id. Ficsor Mihály, Kiss Zoltán* (szerk.): A szerzői jog gyakorlati alkalmazása a digitális online környezetben – A Szerzői Jogi Szakértő Testület véleményeinek gyűjteménye (2004–2009). Complex, Budapest, 2010, különösen a II. és a IV. fejezet.

⁶ Sztj. 18. § (2) bekezdés.

Az elsöben a testületnek arról kellett döntenie, hogy a mobiltelefon-csengőhangok eredeti művek átdolgozásának tekinthetők-e. A szakvélemény úgy fogalmaz, hogy „[a] szakértő testület álláspontja szerint a meglévő zeneművek felhasználásával mobiltelefonokra való letöltés céljára létrehozott csengőhangok – amennyiben azok nem járnak az eredeti művek olyan megváltoztatásával, aminek következtében az eredeti művektől eltérő, azokból származó más művek jönnek létre –, nem minősülnek az eredeti művek Szjt. 29. §-a szerinti átdolgozásainak. Erről ugyanis csak akkor beszélhetünk, ha *a megváltoztatás során valamely többlet alkotáselem, egyéni, eredeti vonás adódik a műhöz*. Ennek hiányában nem lehet szó szerzői jogi értelemben vett átdolgozásról. A szakértő testület szerint attól, hogy egy eredetileg szöveggel együtt létrejött zenemű felhasználása során a szöveg nem, csak a dallam jelenik meg, még nem lehet az eredeti műből származó más mű létrejöttére, azaz átdolgozásra következtetni. Önmagában a szöveg, a harmóniakíséret vagy a hangszerelés elmaradása még nem jelenti egy újabb, az eredeti műből származó más mű létrejöttét.”⁷ Vagy ha a MIDI-fájl csak a zenemű egyes alkotóelemeit (például csak a dallamot és a ritmust) tartalmazza, az önmagában még nem minősül az eredeti zenemű Szjt. 29. §-a szerinti átdolgozásának. Amennyiben azonban a MIDI-fájl létrehozása során a zenemű egyes alkotóelemeit (például a ritmust, a harmóniát vagy a hangszerelést) olyan módon változtatják meg, hogy valamely „többlet alkotáselem, egyéni, eredeti vonás adódik a műhöz”, akkor nem kizárt, hogy a MIDI-fájl létrehozása az eredeti zenemű Szjt. 29. §-a szerinti átdolgozásának minősüljön.

A „fontok”, vagyis betűkészletek szerzői jogi védelmével kapcsolatos, s fentebb már hivatkozott szakvélemény szerint „[h]a egy ’fonthoz’ tartozó betűtípus előállítására, megjelenítésére bármely olyan számítógépi programot vagy programrészt használnak, amely szerzői jogi védelem alatt áll, *a védelem akkor terjed ki közvetetten a programmal előállított/megjelentett betűtípusra is, ha a betűtípus megfelel a fent elemzett egyéni-eredeti jellegnek*. Ebben az esetben a szerzői jog védi egyrészt a szoftvert, másrészt a betűkészletet is.”⁸

A fenti két szakvélemény fényében világos, hogy egy korábbi jogvédett mű átalakításával, avagy egy segédeszköz (jelen esetben számítógépi program) segítségével létrehozott új tartalom is csak akkor tehet szert szerzői jogi védelemre, amennyiben *maga is megfelel az egyéni-eredeti jelleg követelményének*. Ha ugyanis az új tartalom nem rendelkezik egyéni-eredeti jelleggel, annak ellenére sem tehet szert szerzői jogi védelemre (nem minősülhet „műnek”), hogy aktív tevékenység révén végzett átalakítómunka vagy egyébként jogvédett számítógépi alkotás segítségével jött létre. Ahogy az SZJSZT tanácsa a „fontok” szerzői jogi megítélése kapcsán jelezte: „[a] fenti következtetés helyességének logikai előfeltétele, amely csak programozási ismeretek alapján esetenként dönthető el, hogy létezzen olyan eset, ami-

⁷ SZJSZT 37/2001 – A mobiltelefon-csengőhangokkal összefüggő szerzői jogi kérdések: Lásd: http://www.sztnh.gov.hu/testuletek/szjszt/SZJSZT_szakvelemenyek/2001/2001PDF/szjszt_szakv_2001_037.pdf, p. 3.

⁸ SZJSZT 20/2004, p. 3.

kor egyéni-eredeti jelleggel nem rendelkező betűtípusból álló, akár szabványnak megfelelő betűkészletet a szerzői jogvédelem fennállásához elégséges egyéni-eredeti jelleggel bíró számítógépi program vagy programrész támogatásával jelenítsenek meg. Ekkor lehetséges ugyanis, hogy elváljon a program és a dokumentáció = szoftver, valamint a megjelenített betűkészlet szerzői jogvédelme. Vagyis ebben az esetben a program és dokumentáció lehet védett, az eredményeképpen megjelenített betűtípusból álló betűkészlet viszont nem.”⁹

A szerzői jogi megítélés szempontjából jelentőséggel bír annak megállapítása, hogy a zeneművet rögzítő MIDI-fájl alapvetően két módon jöhet létre:

– a zeneművet egy MIDI-protokollal kompatibilis hangszer vagy szintetizátor segítségével eljátsszák, és az ennek során megszólaltatott hangokat egy MIDI-fájlok létrehozására alkalmas számítógépi program alkalmazásával a MIDI-protokollnak megfelelő utasítások sorozatává alakítják át („fordítják le”); vagy

– a MIDI-fájlok létrehozására alkalmas számítógépi programnak – bármely MIDI-protokollal kompatibilis hangszer vagy szintetizátor közbejötté nélkül – közvetlen utasítást adnak arra vonatkozóan, hogy mely zenei alkotóelemeket kell leképeznie és eltárolnia, azaz rögzítenie. (Ilyen közvetlen utasítást jelent például az, hogy amennyiben a MIDI-fájl létrehozására alkalmas adott számítógépi program saját utasításkészlete szerint egy 1/8 hosszúságú, „A” magasságú, zongorán megszólaló hang MIDI-fájlból történő rögzítéséhez a programot vezérlő billentyűzetben az F6 gomb lenyomására van szükség, akkor lenyomják az F6 gombot.)

A fenti két mód közül egyik sem jelenti önálló számítógépi programalkotás létrehozását. A zenemű MIDI-protokollal kompatibilis eszközzel történő lejátszás eredményeként egy szigorúan kötött formátumú, az egyéni-eredeti jellegnek teret nem engedő utasítássorozat jön létre, amelynek kötelezően meg kell felelnie a MIDI-protokoll előírásainak. Az eljáró tanács álláspontja alátámasztása céljából megemlíti, hogy hasonló helyzettel állunk szemben, amikor például egy verset tartalmazó szövegfájl szerzői jogi értékelését kellene elvégezni. Kétségtől függetlenül önálló szerzői jogi védelem alatt áll a fájlban benne foglalt írói mű, ugyanakkor egyértelmű, hogy *az azt tartalmazó szövegfájl* – bár kétségtől függetlenül mutat olyan technikai jegyeket, amelyek a köznyelvben „szoftvernek” nevezett fogalommal hasonlatossá teszik – a létrehozása során fennálló, az egyéni-eredeti jellegnek teret nem engedő technikai kötöttségek folytán *műnek nem tekinthető*. Még egyértelműbb ez a helyzet, ha a zeneművet rögzítő MIDI-fájlt nem valamilyen hangszer (például szintetizátor) segítségével hozták létre, hanem közvetlenül a MIDI-fájl létrehozására alkalmas program saját utasításkészletét használták. Itt ugyanis még „fordítás” sem történik, hanem közvetlenül a MIDI-protokoll kötött leíró nyelvével használják.

Az eljáró tanácsnak a létrehozás mikéntjéből fakadó egyik következtetése, hogy a technikai kötöttségek olyan meghatározóak, hogy a MIDI-fájl előállításában *nincs tere az egyéni-eredeti jellegű alkotómunkának*.

⁹ SZJSZT 20/2004, p. 3–4.

Az eljáró tanács második következtetése, hogy amennyiben a MIDI-fájl zeneművet rögzít, akkor a fájl létrehozását – tekintet nélkül arra, hogy e rögzítés során csupán a zenemű egyéni, eredeti jelleget nélkülöző többszörözése vagy annak többlet alkotóelemet, egyéni, eredeti vonást is hozzáadó átdolgozása jön létre – előadásnak, *előadóművészi teljesítménynek kell tekinteni*. Különösen nyilvánvaló ez a megállapítás abban az esetben, ha a MIDI-fájl a MIDI-protokollal kompatibilis hangszer segítségével történő lejátszás révén jön létre. Ugyanakkor az előadóművészet definíciója szerint előadás jön létre akkor is, ha a zeneművet nem lejátszzák, hanem bármely más módon előadják. Az eljáró tanács véleménye szerint előadásnak lehet tekinteni akár azt is, hogy a hangok megszólaltatása a MIDI-protokoll kötött leíró nyelvének használatával történik.

A fentiek mellett viszonylag egyszerűnek tűnik annak a megállapítása, hogy amennyiben a MIDI-fájl hangok vagy hangok kifejeződéseinek rögzítését tartalmazza, akkor a MIDI-fájlt *hangfelvételnak kell tekinteni*. A hangfelvétel alábbiak szerint bemutatott definíciója szerint ugyanis annak nem szükséges egyéni-eredeti jellegű művet vagy előadóművészi teljesítményt tartalmaznia. Bármilyen más hang vagy hangok kifejeződéseinek rögzítése is hangfelvételt eredményez.

Az Sztj. a hangfelvétel definícióját nem tartalmazza. Ennek megfelelően e kifejezés mögöttes tartalmát a hazai szerzői jog rendszerét kötő nemzetközi egyezmények fényében érdemes megkeresni. A hangfelvételek, illetve hangfelvétel-előállítók védelmét megalapozó multilaterális nemzetközi egyezmények közül az 1961-es Római Egyezmény,¹⁰ illetve az 1971-es Genfi Egyezmény¹¹ megközelítőleg azonos tartalommal határozta meg a hangfelvétel fogalmát. A Római Egyezmény 3. cikk *b)* pontja értelmében „hangfelvétel: valamely előadásnak vagy más hangoknak minden, kizárólag hallgatható rögzítése”. A Genfi Egyezmény 1. cikk *a)* pontja szerint pedig „hangfelvétel valamely előadás hangjainak vagy más hangoknak mindennemű – kizárólag hangzás útján történő – rögzítése”. A digitális technológiák fellendülésével szükségessé váló nemzetközi normaalkotás tükröződik a WIPO előadásokról és hangfelvételekről szóló szerződése¹² (angolul és más nyelvi változatokban is rövidítve: WPPT) 2. cikk *b)* pontjának megfogalmazásában. Eszerint ugyanis a hangfelvétel „egy előadás hangjainak vagy más hangoknak, vagy hangok egyéb megjelenítésének a rögzítését jelenti”.

A MIDI-fájlból rögzített valamennyi információ (utasítás) a MIDI-kompatibilis lejátszóeszközök segítségével hangokká alakítható, következésképp hangok egyéb megjelenítéseként értékelhető. *A MIDI-fájl ezért a hangfelvételek digitális technológiák fellendülésével életre hívott sajátos típusaként értékelhető.* E ponton különös figyelmet érdemel, hogy egyik említett nemzetközi egyezmény sem tűzi a hangfelvétel szomszédos jogi védelmének felté-

¹⁰ Hazánkban kihirdette: 1998. évi XLIV. törvény.

¹¹ Hazánkban kihirdette: 1975. évi 18. törvényerejű rendelet.

¹² Hazánkban kihirdette: 2004. évi XLI. törvény.

telül a rögzített tartalom egyéni-eredeti jellegét. Ebből az következik, hogy a MIDI-fájl, illetve annak előállítója¹³ az Sztj. 76–79. § szerint minden esetben szomszédos jogi védelemben részesül. Ezt a német joggyakorlat is megerősíti.¹⁴

Az Sztj. az előadóművészi teljesítmény fogalmát sem határozza meg, ezért azzal összefüggésben is a nemzetközi szerzői jogi normákhoz szükséges segítségért fordulni. A Római Egyezmény 3. cikk a) pontja értelmében „előadóművészek: a színészek, énekesek, zenészek, táncosok és más olyan személyek, akik irodalmi vagy művészeti műveket megjelenítenek, énekelnek, elmondanak, szavalnak, eljátszanak vagy bármely más módon előadnak”. A WPPT 2. cikk a) pontja szerint pedig előadóművészek „a színészek, énekesek, zenészek, táncosok és más személyek, akik az irodalmi vagy művészeti alkotásokat vagy a népművészet kifejeződéseit megjelenítik, éneklnek, elmondják, elszavalják, eljátsszák, tolmácsolják vagy más módon előadják”.

Mindezek fényében az 1a) és az 1b) kérdésben foglaltakra az eljáró tanács a következő választ adja:

- a zeneműveket tartalmazó MIDI-fájlok nem számítógépi programalkotások;
- a MIDI-fájlok hangfelvételek;
- a MIDI-fájlok előadóművészi teljesítményként jönnek létre.

A MIDI-fájlban rögzített zeneművek tekintetében pedig az ilyen művek védelmére vonatkozó szerzői jogi szabályokat kell alkalmazni.

Ad 2a) A megkereső e kérdésben arra keresi a választ, hogy valóban az S. Kft. és a G. Bt. tekinthető-e a K. R. vádlott által elkövetett bűntett sértettjének.

Az 1a) és 1b) kérdésre adott válaszban rögzítést nyert, hogy a MIDI-fájlok minden esetben hangfelvételnek tekinthetők, s ily módon a hangfelvétel előállítója szomszédos jogi védelemben részesül. Mivel az Sztj. nem definiálja, hogy ki tekinthető a hangfelvétel előállítójának, ismételten a nemzetközi egyezmények rendelkezéseire szükséges segítségért fordulni.

A Római Egyezmény 3. cikk c) pontja, illetve a Genfi Egyezmény 1. cikk b) pontja gyakorlatilag azonos tartalommal azt a természetes vagy jogi személyt tartotta a hangfelvétel előállítójának, aki az előadás hangjait vagy más hangokat elsőként rögzítette. A WPPT 2. cikkének (d) pontja utóbb e meghatározást továbbfejlesztette, s a hangfelvétel előállítójának már azt a természetes vagy jogi személyt tekinti, „aki vagy amely egy előadás hangjainak vagy más hangoknak, illetve hangok megjelenítésének az első rögzítését kezdeményezi, és az ezzel kapcsolatos felelősséget viseli”. E definíció fényében minden valószínűség szerint a DVD-lemezen található MIDI-fájlok rögzítését kezdeményező, és ezekért felelősséget vál-

¹³ Lásd alább a 2a) pontot.

¹⁴ Lásd: OLG München 08.03.2001 (29 U 3282/00) – AOL. Zeitschrift für Urheber- und Medienrecht, 2001, p. 425.

láló céggként az S. Kft. és G. Bt. tekinthető a kérdéses hangfelvételek előállítójának, következésképp jogosultjának.

A tanács azonban felhívja a figyelmet arra, hogy nem áll módjában egyenként ellenőrizni, hogy a kérdéses MIDI-fájlok ún. „copyright header”-jében, vagyis a „szerzői jogokra” utaló fejlécében az S. Kft-re és G. Bt-re mint jogosultakra való utalás valós-e, esetleg azok manipulálásra kerültek. A tanácsnak minden megerőltetés nélkül sikerült az egyik MIDI-fájl fejlécét olyaténképpen módosítani, hogy abban az eredeti helyett más nevet tüntetett fel.

Az előző kérdésre adott válaszból következik, hogy mivel a MIDI-fájlokat rögzítő természetes személy az Sztj. alapján előadóművésznek tekintendő, ezért teljesítményének engedély nélküli felhasználása ugyancsak jogsértést eredményez. Annak megállapítása azonban, hogy a konkrét (a büntetőeljárás során egyébként nem nevesített) előadó vagy előadók a Btk. szabályai szerint sértettek is tekinthetők, a rendelkezésre bocsátott iratokból nem lehetséges. Az egyedüli információ, amely e szempontból relevanciával bír, az az alapul szolgáló büntetőeljárás 2011. március 1-jei tárgyalási napján G. S., a G. Bt. ügyvezetője által tett tanúvallomás, mely szerint: „[e]zek [a MIDI fájlok] úgy készülnek, hogy képzett hangszerelő zenész meghallgatja az eredeti dalt, feljátssza a stúdióban minden egyes hangszeret.”¹⁵ Az eljáró tanács úgy ítéli meg, hogy a bírósági eljárás során indokolt lehet a kérdéses MIDI-fájlok előadói személyének tisztázása, illetve annak megállapítása, hogy e kérdéses előadók milyen szerződéses keretek között működtek közre a MIDI-fájlok előállítása során.

A hangfelvétel előállítói mellett a MIDI-fájlok DVD-lemezen történő többszörözésével, majd e lemezek terjesztésével a terhelt a lemezekben található MIDI-fájlokban rögzített zeneművek eredeti szerzőinek többszörözéshez, illetve terjesztéshez fűződő jogát is megsértette, mivel a zenemű egészének vagy valamely azonosítható részének anyagi formában történő bármilyen felhasználásáról, illetve minden egyes felhasználásának engedélyezéséről a szerzői jogosultnak kizárólagos joga van dönten.

¹⁶

Abban az esetben, ha a MIDI-fájl az Sztj. átdolgozásra vonatkozó szabályai szerint¹⁷ az eredeti műből származó új (egyéni-eredeti jelleget tükröző) műként értékelendő, akkor e fájlok többszörözésével és terjesztésével a terhelt az ezen új mű szerzői jogosultjának és az eredeti (átdolgozott) mű szerzőjének vagyoni jogait is megsértette.¹⁸

A fentiek fényében az eljáró tanács a 2a) kérdésre az alábbi választ adja: *a vádirat szerinti bűncselekmény sértettjei az S. Kft., valamint a G. Bt., mint a hangfelvételnek minősülő MIDI-fájlok előállítói, többszörözési és terjesztési jogaik vonatkozásában,*¹⁹ *valamint a MIDI-fájlokban rögzített zenemű eredeti szerzői jogosultjai ugyancsak többszörözési és terjesztési*

¹⁵ Lásd: 6.B.III.1975/2010/5. sz. jegyzőkönyv, 3. oldal. A fenti idézet nyelvtani hibái az eredeti jegyzőkönyvben is így szerepeltek.

¹⁶ Sztj. 16. § (1) bekezdés.

¹⁷ Sztj. 29. §.

¹⁸ Vö.: Sztj. 4. § (2) bekezdés.

¹⁹ Sztj. 76. § (1) bekezdés (a)–(b) pont.

jogaik vonatkozásában.²⁰ A bűncselekménynek ugyancsak sértettjei lehetnek a MIDI-fájlok rögzítésében közreműködő előadóművészek rögzített előadásaik többszörözési és terjesztési jogaik vonatkozásában.

Amennyiben megállapítható, hogy a MIDI-fájlok előállítása során az eredeti műből származó új (egyéni, eredeti jellegű) szerzői mű jött létre, akkor ugyancsak sértett mind az érintett mű, mind az átdolgozás szerzője többszörözési és terjesztési joga vonatkozásában.²¹

Ad 2b) A megkereső e kérdésben arra keresi a választ, hogy az S. Kft. valóban 4 084 000 Ft, a G. Bt. pedig valóban 1 844 000 Ft vagyoni hátrányt szenvedett-e a K. R. vádlott terhére rótt büntett következményeként.

A tanács hangsúlyozza, hogy a terhelt által okozott vagyoni hátrány mértéke attól függ, hogy a kérdéses bűncselekménynek ki a sértettje. Tekintettel arra, hogy a 2a) pontban foglalt válasz fényében a MIDI-fájlok DVD-n való többszörözése és terjesztése minden esetben sérti a hangfelvétel előállítójának, valamint a MIDI-fájlokban rögzített zenemű szerzői jogosultjának szomszédos, illetve szerzői jogait, az alábbiakban e sértettek által elszenvedett vagyoni hátrányt kell megvizsgálni. A hatályos büntetőjogi szabályok értelmében *vagyoni hátrány alatt a vagyonban okozott kárt és az elmaradt vagyoni előnyt kell érteni.*²² Kár alatt a Btk. a bűncselekmény által a vagyonban okozott értékcsökkenést érti.²³ E meghatározás fényében kárról a tényállás alapján nem beszélhetünk, mivel az eredeti MIDI-fájlok értéke a másolatok elkészítésével nem csökkent. Vagyis a terhelt által elkövetett bűncselekmény esetén az elmaradt vagyoni előny meghatározása tűnik szükségesnek.

A fentiekben világossá vált, hogy a MIDI-fájlok DVD-lemezekre történő engedély nélküli másolása a többszörözés, e lemezeknek online aukciós portál segítségével, engedély nélkül történő értékesítése pedig a terjesztés vagyoni jogának sérelmét eredményezi. Az e jogok megsértése révén okozott vagyoni hátrány (elmaradt vagyoni előny) meghatározásához az alábbi tényezők elemzésére van szükség:

- 2.1. az érintett zeneművek, hangfelvételek és előadóművészi teljesítmények száma;
- 2.2. az érintett zeneművek, hangfelvételek és előadóművészi teljesítmények forgalmi értéke;
- 2.3. a jogsértések száma.

A fentiekkel kapcsolatosan a tanács az alábbi részletes észrevételeket teszi.

2.1. Ahogy arra az eljáró tanács a fentiekben utalt, az igazságügyi szakértő által előterjesztett szakvéleményre alapozott vádirat szerint 5928 MIDI-fájl került engedély nélkül többszörözésre, amelyből 4084 vonatkozásában az S. Kft., 1844 vonatkozásában pedig a G. Bt. tekinthető jogosultnak.

²⁰ Sztj. 18. § (1) bekezdés b) pont, illetve 23. § (1) bekezdés.

²¹ Vö.: Sztj. 4. § (2) bekezdés, illetve Sztj. 18. § (1) bekezdés b) pont, illetve 23. § (1) bekezdés.

²² 1978. évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyvről (a továbbiakban: Btk.), 137. § 5. pont, 2. tagmondat.

²³ Btk. 137. § 5. pont, 1. tagmondat.

Az eljáró tanács kétségesnek tartja, hogy e szám megfelelné a valóságnak. A nyomozó hatóság által lefoglalt, és az ügy iratai között elfekvő DVD-lemezen több mint 10 000 fájl található. Ezek jelentős része MIDI-fájl. Mellettük több számítógépes alkalmazást, valamint dokumentumfájlokat is tartalmaz a lemez, melyek vizsgálata nem képezi sem a jelen büntetőügy, sem a jelen szakvélemény tárgyát. A MIDI-fájlok jelentős részének a nevében utalás található az azt előállító S. Kft-re, valamint G. Bt.-re. Más MIDI-fájlok neve, valamint „copyright header”-je viszont nem tartalmaz utalást az említett cégekre. Ebből az feltételezhető, hogy utóbbi MIDI-fájlokat nem vette figyelembe az igazságügyi szakértő véleménye kialakításakor. Tekintettel arra, hogy a MIDI-fájlok egy része utalást tartalmazott a fájlok előállítóira, az eljáró tanács a DVD-lemez adattartalma körében – az igazságügyi szakértő által is használt Total Commander program által lehetővé tett – kulcsszavas keresést folytatott le. E keresés eredményét foglalja össze az 1. sz. táblázat.

Hangfelvétel előállítója	Összesen	„kar” kiterjesztésű („karaoke”) fájl	„.mid” kiterjesztésű fájl	Egyéb, hangfelvételnek nem minősülő fájl
S. Kft.	3588	2033	1541	14
G. Bt.	2174	1550	623	1
Összesen	5762	3583	2164	15

1. sz. táblázat – A terhelt által értékesített DVD-lemezen talált, az S. Kft. és a G. Bt. nevét tartalmazó fájlok tételes összehasonlítása

Az 1. sz. táblázatból kiolvasható, hogy a kulcsszavas keresés eredménye (a hangfelvételnek minősülő fájlok száma mindösszesen 5747) nem egyezik meg az igazságügyi szakértői véleményben foglalt adatokkal. Az eljáró tanács szerint indokoltnak tűnik a büntetőeljárás során az e számok közötti eltérést megvizsgálni. Az eljáró bíróság által megállapított végső szám fényében indokolt az alábbi faktorokat alkalmazni.

2.2. Az eljáró tanács véleménye szerint az elmaradt vagyoni előny megegyezik a sértettek által az engedély nélkül többszörözött és terjesztett MIDI-fájlok forgalmi értékével. A megkereső által rendelkezésre bocsátott periratban található, a G. Bt. ügyvezetője, G. S. által tett tanúvallomás szerint „a zene letöltése nem ingyenes, zeneszámonként 600–1000 Ft”.²⁴ Az eljáró tanács jelzi azonban, hogy a G. Bt. weboldalán található információk szerint a „kar” és a „.mid” kiterjesztésű fájlok egységára 600 Ft. A perirat az S. Kft. által előállított MIDI-fájlok forgalmi értékére vonatkozó adatot nem tartalmazott, ám az S. Kft. weboldalának a tanulmányozása révén kiderült, hogy a „.mid” és „kar” kiterjesztésű fájlok egységára 570

²⁴ Lásd: a megkereső által rendelkezésre bocsátott perirat 103. oldala.

Ft. A tanács megállapítása szerint a G. Bt. által előállított MIDI-fájlok esetében az elmaradt vagyoni előny, következésképp a vagyoni hátrány MIDI-fájlonként 600 Ft, az S. Kft. esetén pedig 570 Ft.

Az eljáró tanács utal arra, hogy amennyiben a sértett cégek a kérdéses MIDI-fájlokat az Szt. 19. §-ában foglalt „kényszerengedély” keretei között állították elő, s a szükséges jogdíjakat a zeneszerzőket képviselő közös jogkezelő szervezet részére megfizették, akkor a MIDI-fájlokban rögzített zeneművek szerzőit, akik ugyancsak sértettnek tekinthetők, nem érte konkrét vagyoni hátrány. Ebből kifolyólag a fentiekben említett forgalmi érték egészében az S. Kft. és a G. Bt. elmaradt vagyoni előnyeként értékelhető.

Az eljáró tanács a 2a) pontban adott válasza utalva jelzi, hogy a konkrét előadóművészek személye, illetve e személyeknek a hangfelvételek előállítóihoz fűződő jogviszonyának ismerete nélkül a rendelkezésre bocsátott iratokból arra a kérdésre sem lehet kétséget kizáróan választ adni, hogy a MIDI-fájlok előadóművészeit teljesítményeik engedély nélküli többszörözése és terjesztése folytán milyen mértékű vagyoni hátrány érte. Ennek megállapítása a bíróság hatáskörébe tartozik.

2.3. K. R. vádlott a MIDI-fájlokat tartalmazó kérdéses DVD-lemezt 20 példányban értékesítette, vagyis valamennyi jogvédelem hangfelvétel húsz alkalommal került engedély nélkül többszörözésre és terjesztésre.

A fentiek fényében a 2b) kérdésre a tanács az alábbi választ adja: *a K. R. vádlott által elkövetett büntett keretében a hangfelvételek előállítóinak okozott vagyoni hátrány összege tekintetében az eljáró bíróság az érintett DVD-lemezen található MIDI-fájlok száma, e hangfelvételek forgalmi értéke és az eladott DVD-lemezek száma fényében megalapozott döntést tud hozni. A MIDI-fájlok rögzítésében közreműködő előadóművészeket ért vagyoni hátrány megállapítása az előadóművészek személye, illetve a hangfelvételek előállítóihoz fűződő jogviszonya ismeretében a bíróság hatáskörébe tartozik.*

Ad 3. Bár a megkereső arra kérte az eljáró tanácsot, hogy szakvéleményében térjen ki minden további olyan körülményre, melyeket az ügy elbírálása szempontjából fontosnak tart, az eljáró tanács úgy ítéli meg, hogy a fentiekben megfogalmazott szakvélemény elegendő ahhoz, hogy az eljáró bíróság valamennyi kérdés vonatkozásában megalapozott döntést tudjon hozni.

*Dr. Tomori Pál, a tanács elnöke
Dr. Mezei Péter, a tanács előadó tagja
Mészáros Imre Tibor, a tanács szavazó tagja*

Összeállította: dr. Hepp Nóra